

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ЗВО

УС О., 1 курс ФТМ ДТЕУ,
спеціальність «Філологія», освітня програма «Прикладна лінгвістика
(лінгводидактика, англійська мова)»

У статті досліджується застосування штучного інтелекту (ШІ) в процесі вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах. Вивчено можливості ШІ для індивідуалізації навчання та покращення ефективності засвоєння мовних навичок у студентів. Обґрунтовано важливість інтеграції інтелектуальних систем у навчальні процеси, що дозволяє підвищити мотивацію студентів та зручність навчання.

Ключові слова: Штучний інтелект, Вивчення іноземних мов, Вищі навчальні заклади, Індивідуалізація навчання, Мотивація студентів, Інтелектуальні системи, Ефективність навчання, Навчальні технології, Дистанційне навчання, Освітні платформи.

The article explores the application of artificial intelligence (AI) in the process of learning foreign languages at higher education institutions. It examines the potential of AI for individualizing learning and enhancing the effectiveness of language skill acquisition among students. The importance of integrating intelligent systems into educational processes is justified, as it allows for increased student motivation and convenience in learning.

Key words: Artificial Intelligence, Foreign Language Learning, Higher Education Institutions, Individualized Learning, Student Motivation, Intelligent Systems, Learning Efficiency, Educational Technologies, Distance Learning, Educational Platforms.

Штучний інтелект (ШІ) займає все більш значне місце в різних сферах людської діяльності, зокрема в освіті [1, с. 25–30]. Інноваційні технології, що включають автоматичні системи підтримки навчання, мовні технології, алгоритми для адаптивного навчання, набувають популярності в процесі вивчення іноземних мов. У контексті вищої освіти, де студенти часто стикаються з проблемою недостатньої практики та недостатньо індивідуалізованих навчальних процесів, використання ШІ має велике значення. Впровадження технологій ШІ дозволяє студентам підвищити ефективність засвоєння іноземних мов, стимулюючи їх мотивацію та надаючи можливість для самостійного навчання [2, с. 45–52].

Сьогоднішній світ стає все більш цифровим, і технології, зокрема штучний інтелект, впливають на всі сфери життя, включаючи освітній процес. Інтернет-ресурси для вивчення іноземних мов вже стали стандартом у багатьох навчальних закладах. Однак не всі ці ресурси однаково ефективні, і необхідно досліджувати, як саме інтелектуальні системи можуть покращити процес вивчення мов. Особливе значення це набуває у контексті сучасних студентів вищих навчальних закладів, які мають доступ до широкого спектра ресурсів, але часто стикаються з проблемами мотивації, індивідуалізації навчання та необхідністю постійного контролю за успіхами.

Метою цього дослідження є оцінка впливу штучного інтелекту на процес вивчення іноземних мов студентами вищих навчальних закладів, а також визначення його ролі у створенні індивідуалізованих траєкторій навчання. Також метою є розкриття потенціалу ШІ для покращення мотивації студентів, підвищення ефективності засвоєння лексичних та граматичних одиниць, а також покращення вимови та навичок аудіювання.

У цьому дослідженні поставлені наступні завдання, які дозволяють досягти поставленої мети та детально вивчити роль штучного інтелекту в процесі вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах.

По-перше, необхідно визначити роль штучного інтелекту в сучасних онлайн-платформах для вивчення іноземних мов. Це завдання передбачає вивчення того, як штучний інтелект інтегрується в різні цифрові навчальні інструменти, та яку роль він відіграє в підвищенні ефективності навчального процесу.

По-друге, потрібно проаналізувати можливості адаптивного навчання за допомогою штучного інтелекту в контексті вищої освіти. Оскільки технології ШІ дозволяють здійснювати індивідуалізацію навчання, завдання полягає у дослідженні того, як штучний інтелект сприяє персоналізації навчання, адаптуючи його до потреб і рівня знань кожного студента [4, с. 48–52].

Третім завданням є оцінка впливу ШІ на мовленнєву практику студентів. Вивчення того, як автоматизовані системи та інтелектуальні алгоритми можуть допомогти в розвитку усного мовлення студентів, є важливим аспектом дослідження, що включає розвиток вимови, граматики та словникового запасу [8, с. 37–42].

Четвертим завданням є дослідження використання технологій для автоматизованої перевірки та зворотного зв'язку. Важливо з'ясувати, як штучний інтелект може забезпечити ефективну оцінку знань студентів і надавати точний зворотний зв'язок, що дозволяє покращити їхні результати у навчанні [7, с. 60–65].

І останнім завданням є визначення переваг і недоліків впровадження штучного інтелекту в освітній процес. Це передбачає комплексний аналіз як позитивних аспектів використання ШІ в навчанні, так і можливих труднощів і викликів, з якими можуть стикатися викладачі та студенти в процесі впровадження таких технологій [9].

Завдання дослідження полягають у вивченні різних аспектів використання штучного інтелекту в освітньому процесі, зокрема на онлайн-платформах для вивчення іноземних мов. Одним із основних завдань є визначення ролі ШІ в сучасних навчальних платформах, що дозволяє зрозуміти, як ці технології змінюють процес навчання та роблять його більш ефективним і індивідуалізованим.

Крім того, дослідження спрямоване на аналіз можливостей адаптивного навчання, яке забезпечує штучний інтелект в контексті вищої освіти, що дозволяє студентам отримувати навчальний матеріал, відповідно до їхніх індивідуальних потреб та рівня підготовки. Важливою частиною дослідження є оцінка впливу штучного інтелекту на мовленнєву практику студентів, що дає можливість зрозуміти, як технології допомагають у розвитку мовних навичок у реальному часі.

Також значну увагу приділено дослідженню використання технологій для автоматизованої перевірки завдань і надання зворотного зв'язку, що підвищує ефективність процесу навчання та скорочує час, витрачений на перевірку робіт. Наприкінці дослідження буде здійснено порівняння переваг і недоліків впровадження штучного інтелекту в освітній процес, що дозволить сформулювати висновки про доцільність і потенціал таких технологій у навчанні іноземним мовам.

Однією з основних переваг використання ШІ є адаптивність навчальних систем. Вони здатні підлаштовувати навчальний процес під індивідуальні потреби кожного студента, що забезпечує більш персоналізоване навчання [4, с. 48–52]. Платформи, які використовують алгоритми ШІ, можуть автоматично коригувати складність завдань, враховуючи результати попередніх тестів студента, тим самим сприяючи підвищенню ефективності засвоєння матеріалу.

Сучасні чат-боти та голосові помічники, такі як Siri, Google Assistant, Alexa, а також спеціалізовані системи, як Duolingo [3], відкривають нові можливості для інтерактивного навчання. Використання голосових технологій дозволяє студентам практикувати вимову, отримувати миттєвий зворотний зв'язок і вдосконалювати мовні навички без необхідності взаємодії з іншими людьми. Це створює комфортні умови для навчання, зокрема для студентів, які відчувають страх перед виступами або спілкуванням на іноземній мові.

Адаптивні системи, що використовують ШІ, дозволяють створювати індивідуальні плани навчання. Платформи, такі як Memrise [6], застосовують алгоритми для вивчення

успішності студентів, їхніх інтересів та навчальних звичок, а також автоматично регулюють рівень складності завдань. Завдяки цьому студенти можуть вчитися в оптимальному темпі, який відповідає їхнім потребам.

ШІ дає можливість автоматично оцінювати завдання студентів, зокрема тестові питання, вправи на граматику та лексику, а також навіть зворотний зв'язок щодо вимови. Використання систем розпізнавання мови дозволяє автоматично оцінювати рівень вимови студента та давати рекомендації по її покращенню. Такі технології можуть зменшити навантаження на викладачів і допомогти студентам швидше отримувати зворотний зв'язок.

Одним із найважливіших аспектів вивчення іноземної мови є розвиток мовленнєвих навичок: аудіювання, говоріння, читання та письма. Використання ШІ сприяє розвитку аудіювання завдяки інтерактивним завданням, які включають прослуховування аудіофайлів, а також розпізнавання мови для перевірки правильної вимови. Оскільки навички говоріння часто є найбільш проблемними для студентів, що вивчають іноземні мови, впровадження голосових асистентів дає можливість для практики в реальному часі, без необхідності постійної участі викладача.

Переваги використання штучного інтелекту в освітньому процесі є значними та різноманітними. Однією з основних переваг є персоналізація навчання, коли ШІ дозволяє створювати індивідуальні навчальні плани для кожного студента, враховуючи його сильні та слабкі сторони [2, с. 45–52]. Це забезпечує більш ефективне освоєння матеріалу, оскільки навчальний процес адаптується під потреби кожного.

Іншою важливою перевагою є миттєвий зворотний зв'язок, що дозволяє студентам отримувати рекомендації та оцінки своєї роботи в реальному часі. Це сприяє більш швидкому коригуванню помилок та покращенню результатів навчання. Крім того, ШІ допомагає знизити психологічний бар'єр у студентів, адже чат-боти та голосові помічники створюють можливість для практики мовленнєвих навичок без страху зробити помилку перед іншими людьми.

Не менш важливою перевагою є можливість для самостійного навчання. Студенти можуть займатися в будь-який час та в будь-якому місці, що забезпечує гнучкість у навчанні і сприяє розвитку автономії та самодисципліни. Усе це разом створює більш комфортні та ефективні умови для навчання.

Незважаючи на численні переваги, використання ШІ в освітньому процесі має й певні недоліки. Одним із головних є те, що технології не завжди можуть замінити людський фактор. Наприклад, хоча ШІ може допомогти в автоматичному коригуванні вимови чи граматики, він не здатен відчувати емоційний контекст і мотивацію студента так, як це може зробити викладач.

У майбутньому технології ШІ продовжуватимуть еволюціонувати, надаючи нові можливості для навчання. Розвиток більш складних мовних моделей, таких як GPT та подібні до них системи, може дозволити створювати більш точні й гнучкі навчальні програми, здатні враховувати різноманітність культур, мовних контекстів та індивідуальних потреб студентів.

Загальні висновки. Застосування штучного інтелекту у вивченні іноземних мов у вищих навчальних закладах має великий потенціал для покращення процесу навчання. Інтеграція ШІ в навчальні системи дозволяє зробити навчання більш персоналізованим, інтерактивним та доступним, що сприяє підвищенню мотивації студентів. Водночас необхідно зберігати баланс між технологіями та традиційними методами навчання, щоб зберегти ефективність та людяність освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Алтман, Д. (2018). *Штучний інтелект: майбутнє або загроза?* К.: Наукова думка.
2. Байдужа, Л. (2020). *Інноваційні методи вивчення іноземних мов за допомогою технологій ШІ*. Львів: Освітня преса.

3. Duolingo. (2023). *How artificial intelligence is shaping language learning*. Retrieved from <https://www.duolingo.com/blog>
4. Garanina, N. V. (2021). *Персоналізація навчання іноземним мовам у цифровому середовищі*. Журнал педагогічних досліджень, 14(3), 45–56.
5. Мельниченко, А. М. (2019). *Мовні технології в освіті: теорія і практика*. К.: Вища школа.
6. Memrise. (2023). *How AI can enhance language learning*. Retrieved from <https://www.memrise.com/blog>
7. Мишустина, О. В. (2022). *Штучний інтелект у викладанні мов: від теорії до практики*. Харків: Освітній портал.
8. Олійник, І. М. (2021). *Технології штучного інтелекту у навчанні іноземних мов*. Журнал іноземних мов, 6(2), 34–49.
9. Smith, J. (2020). *Artificial Intelligence in Language Education: A Case Study*. New York: Academic Press.

Робота виконана під науковим керівництвом д-ра пед. наук, проф.
ЗВАРИЧ І. М.

СТАТУС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: РЕАЛІЇ ВИВЧЕННЯ

**ФЕДЬКО А., 1 курс ФТМ ДТЕУ,
спеціальність «Філологія», освітня програма «Прикладна лінгвістика
(лінгводидактика, англійська мова)»**

У статті розглянуто зміни у статусі англійської мови в Україні внаслідок повномасштабної війни, яка почалася у 2022 році. Проаналізовано, як воєнні події вплинули на мовну ситуацію в країні, зокрема на зростання інтересу до англійської як важливого засобу міжнародної комунікації, адаптації та професійного розвитку. Значну увагу приділено мотиваційним чинникам, що спонукають українців до вивчення англійської мови в умовах кризи, а також її практичному застосуванню в побутовій, освітній, еміграційній і волонтерській сферах. Підкреслено роль англійської як інструмента інформаційного спротиву, через який українці доносять правду про війну світовій спільноті. Розглянуто вплив цифрового середовища та міжнародних освітніх платформ на популяризацію англійської мови. Окреслено ключові соціолінгвістичні аспекти, що визначають сучасні тенденції її вивчення та використання.

Ключові слова: війна, адаптація, міжнародна комунікація, онлайн-навчання, мовна політика.

The article examines changes in the status of the English language in Ukraine as a result of the full-scale war that began in 2022. It analyzes how the military events affected the language situation in the country, in particular, the growth of interest in English as an important means of international communication, adaptation and professional development. Considerable attention is paid to the motivational factors that encourage Ukrainians to learn English in times of crisis, as well as its practical application in everyday, educational, emigration and volunteer spheres. The role of English as a tool of information resistance, through which Ukrainians convey the truth about the war to the world community, is emphasized. The influence of the digital environment and international educational platforms on the popularization of the English language is considered. The key sociolinguistic aspects that determine modern trends in its study and use are outlined.

